

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 105.

Sobota 31. decembra 1927.

Leto II.

Ob novem letu.

Naša molitev.

Leto 1927 je bilo za delavstvo žalostno leto, leto bede, obupa in sramote.

Kajti njegovo nemoč se je v tem letu s strani ozkosrčne jugoslovanske buržuazije in njenih vlad brezobzirno izrabilo in kar je najbolj fatalno, v tem letu so se že vcepili novi klici izrabljenja in izstradanja delavskega razreda tudi v novem letu. Kako pojmuje buržuazija in kako pojmuje vlada svojo socialno dolžnost do gospodarsko šibkejših, nam kaže državni proračun za leto 1928-29, v katerem se nalagajo delovnim slojem, ki so morali že do sledj plačevati sramotni davek na ročno delo, nov še hujši osebno-dohodninski davek, ki bo, ako obvelja, popolnoma oplenil še ta gladni zaslužek naših delavcev in nameščencev.

Leto 1927 je bilo za delavce leto najnižjih plač, brezposelnosti, deložacij, splošnega propadanja, sramote, leto gladnih proletarskih otrok, raztrganih, bosih; leto samomorov iz lakote, leto prostituiranja za črni kruh — leto, ki je postavilo vreden spomenik slavni jugoslovanski buržuaziji, njeni diktaturi; njenemu patriotizmu, njeni ljubezni do naroda!

Leto naše lakote in smrti je bilo leto 1927; leto, ko so jugoslovanski proletarci popadali po okrvavljeni in osramočeni jugoslovanski zemlji — medtem ko je saturirana jugoslovanska buržuazija — saturirana od skrajno izkoriščanih in škandalozno plačanih, umirajočih naših delavcev — oholo praznovala svojo odurno sarabando masnih dobičkov, oropanih producentom in konsumentom z lažjo o gospodarski krizi, o gospodarski krizi, ki so jo krvavo občutili naši rudarji in naš proletariat vobče, ki jo pa ni videti v bilančnih izkazih »nacionaliziranih« kapitalističnih podjetij.

Leto gladi za ene, leto izobilja za druge!

Leto 1927, leto prokletstva!

Prokletstva našega, a tudi prokletstva za separje, za eksploaterje in zatiralce, ako se zlomljeni, ponižani in izstradani proletarci znova dvignejo, da udarijo s svojo koščeno roko v zadovoljne, svinjske masti se bleščeče odurne obraze odurnih izkoriščevalcev, dividendarjev, tatov v glave rokavicah, smokingih

in cilindrih! In v okrutni obraz onih sleparskih »političarjev«, ki jih štiti in zajemajo iz njihovih, iz proletarskih kosti zgrajenih in s proletarsko krvjo cementiranih bančnih in velepodjetniških korit!

Leto reakcije in nasilja je tudi bilo leto 1927. Mesto kruha in zasluzka se je delilo ječo. Ječo onim, ki niso klonili, čeprav je klonila masa; ki so vztrajali, zavedajoč se, da so pogumni posamezniki nositelji novih odrešenj. Vlada ni zapirala eksploaterje, ni kontrolirala dohodke kapitalistov in zaslužek delavcev in nameščencev — kontrolirala, ovirala, ubijala je delo onih organizacij in onih delavskih zaupnikov, ki so se topli za boljše delavske plače, zavedajoč se, da rešujejo s tem narod, kajti gladni narod je obsojen smrti, ni zapisan bodočnosti. Naše vlade so s tem pokazale, koga štiti in koga ne štiti. Tudi to si bo delavstvo zapomnilo, zakaj spomin ljudskih mas ni vedno tako kratek, kakor se v sobanah, kjer so mehki hotelji, zelene mize in razkošni lestenci, računa.

Leto jetike je bilo ujedinjeno jugoslovansko leto 1927, kajti glad je rodil svoje. In nezakurjene sobe, mračne kleti, podstrešja — domovanja hrabrega jugoslovanskega naroda, naroda Kalvarije albanskih gora, je rodil svoje. 95 odstotkov delavskih in kmečkih mas jugoslovanskih je jetičnih. Nobena druga država ne šteje toliko jetičnih kakor naša, je zapisal neki naš znameniti zdravnik, ki je res zdravnik in se zato ne boji zapisati resnice.

Ti jetični upijejo danes svoj anatemu temu letu in prejšnjim letom in podobnim prihodnjim letom.

Ti jetični so naša današnja častna straža, siti eksploaterji, narod upropaščujoči narodni zastopniki!

Oh, narodi so pisali že mnoga grozna leta, leta lakote, prevare, ubijanja telesnega in duševnega! Pisali so l. 1927, in prej 1926, 1925, 1924 — same grozne etape v nazadovanju in propadanju svojem. Ali pisali so že tudi leto 1889!

Mi molimo:

O bog ljudskih množic, o močno gočni bog združenih ljudskih rok, o bog svetih človeških prerokenj, daj, da bo leto 1928 tvoje leto!

Božična in novoletna voščila!

Nekateri od ljudstva obogateli ljudje, sedanji posestniki hiš v Ljubljani, v Mariboru in drugje so poslali svojim najemnikom božična in novoletna voščila naslednje vsebine:

»Spoštovani gospod N. N. — Vi imate v moji hiši, v ulici N. N. stanovanje iz 2 sob in kuhinje, ali sobe in kuhinje s pritliklinami. Po stanovanjskem zakonu bi vam smeli sedaj to stanovanje odpovedati.

Odločil sem, da znaša najemnina Vašega stanovanja, za katero se je plačevalo l. 1914 25 ozir. 17 kron, s 1. januarjem 1918: 230 ozir. 160 Din, k temu občinske doklade po 18%: 42 ozir. 29 Din ter za dimnikarja, fekalije, smeti itd. 48 ozir. 41 Din; skupaj 320 ozir. 230 Din.

Ako se s tem strinjate, me morate obvestiti do 28. dec. 1927. Drugače smatrate to pismo kot odpoved stanovanja. V tem slučaju se bode zvišala sedanja najemnina za 25% s 1. marcem 1928.

Dne 1. maja 1928 pa morate predati stanovanje prazno in v redu.

Z odličnim N. N.»

Takih čednih pisem je dobilo okoli sto najemnikov pred božičem. Ti najemniki so družinski očetje s štiri in več osebami. Njih zaslužek znaša od 600 do 1500 Din mesečno!

Benjaminj z večjo plačo in manjšo družino ter z gotovo pozicijo, so se šli v svoji servilnosti takoj pokloniti najemodajalcu ter voščeci mu srečen

božič in veselo novo leto izjavili, da bodo plačali!

Drugi, ki take servilnosti ne poznajo in plačati ne morejo, so iz obupa šli v krčmo zapraviti svoj težko zasluženi, absolutno nezadostni denar, da se tam ojunajo in razkriče čez to pasje življenje. To jim je pač bila še edina uteha pred polomom. Danes stradajo oni in njihove družine. Rešitve ni! Plačati ne morejo! Prvega maja 1928 bodo praznovali v zelenem gaju, brez strehe, dela in jela.

Zlata najemnina — suženjska plača!

Človek delaj 20 ur, a 2 Din = 40 Din, na dan, da dosežeš plačo izza leta 1914 za 8-urno, a 50 v = 4 K, dnevno delo, to zahteva delodajalec. Delodajalec je v večini tudi najemodajalec stanovanj. On zahteva najemnino v zlatu (to je za stanovanje od sobe in kuhinje 1914. leta sezidano si plačal 16 K. Po 13-letni vporabi, brez očiščenja in nadomestila obrabljenege), pa zahteva sedaj 160 Din. Pa še se mu cedijo sline; še mu ni zadosti.

Velik podjetnik v okolici Maribora, katerega podjetje dela največ poleti, plača točno 2 dinarja od

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadrugi dom.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in scijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1— Din. V oglasnem delu stane pešitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Srečno in veselo novo leto

vsem našim cenjenim naročnikom in čitateljem želi uredništvo in uprava „Del. Politike“.

ure, da si pa more priden delavec več zaslužiti daje delo v akord, a najpridnejši zasluži 250 Din tedensko!

Ta podjetnik ima več hiš v mestu, v katerih stanujejo proletarske družine. Tudi on je te družine za božič razveselil z naznanilom, da velja od slej zlata najemnina. Od te nove najemnine zahteva še 18% občinske doklade, izrabljajoč nevednost najemnikov. Ker le-ti ne vedo, da 18% občinske doklade pobira občina Maribor od čiste, povprečne najemnine izza leti 1925 in 1926 in ne od sedanjih ali prihodnjih let. Torej povejmo vulgarično, da jih enostavno slepari. Sleparija je po kazenskem zakonu kazniva. To kazensko zasledovanje vrši menda državno pravdnštvo, če izve za njo.

Najemniki pa ne vedo, da se jih slepari. Zato ne izve zanje, ne državno pravdnštvo ne policija. In češče niti sama javnost.

Ta je imenitna!

Minister prometa je končno zabil našim železničarjem, ki trde venomer, da ne skrbj zanje, takorekoč žebelj na glavo. Dokazal jim je, da so železničarji tukaj in daj im želi vse dobro. Vsaj onim katoliške vere in za ves čas božičnih praznikov. Gospod minister je s tem dokazal, da ni samo socialno čuteč, ki želi vsem svojim podrejenim mnogo sreče, nego da je kot človek pravoslavne vere versko skrajno strpljiv — sploh pokazal se je skrbnega moža, ki mu je mnogo na tem, da bodo železniški nastavljenji katoliške vere za ta veseli letošnji božič koliko mogoče veselejši. Poslal jim je namreč te dni sledečo

»Službeno brzojavko:

Vsem službenim edinicam!

Vsem uslužbencem katoliške vere je razglasiti naslednje:

Vsem meni podrejenim uslužbencem katoliške vere želim vesele praznike Kristusovega rojstva ter smatram za potrebno, da izrečem

vsem za požrtvovalnost svoje priznanje in da jih v teh dneh mira in radosti pozivam, da vzdrže pri svojem težkem in odgovornem delu polno dolžnost in da s podvojeno energijo posvetijo vse svoje duševne in telesne moči dobremu, zanesljivemu, točnemu in hitremu prometu v dobro državi.

Minister saobračaja:
Svetislav Milosavljevič.

Temu voščilu se pridružim tudi jaz iz dna srca.

Direktor:
Inž. Knežević.»

Železničarji zahtevajo sicer za svojo »požrtvovalnost«, kateri izreka gospod minister »svoje priznanje«, povišanje plač in druge take sitne bagatele — no, gospod minister je bil mnenja, da je tako božično voščilo več vredno kot vse doklade in jim je radevolje in odprtih rok poslal to veselo božično poslanico...

S tem je končno železničarsko vprašanje definitivno rešeno...

Razredno zavednemu delavstvu ob novem letu.

Le še nekaj dni in vstopili bomo v novo koledarsko leto. Če bi šlo le za izpreminjenje letnih števil, bi to za delavstvo še ne bilo tako izvanrednega pomena. Toda usodno je baš to, da je delavstvo tisto, ki ustvarja in producira, nima pa nobene pravice uživati plodove svojega težkega dela. Koristi njegovega dela uživajo le oni, katerih roke ne poznajo žuljev — plodove dela uživajo pridobitni sloji — kapitalisti! In kako bodo pozdravili novo leto? S tem, da bodo koledarsko leto zaključili s bilanco ter izračunali in pregledali, koliko profita jim je prineslo delo, ki so ga opravljali drugi — to so delavci.

Mi živimo, kakor smo se že na-

vadili povdarjati, baje v dobi hude gospodarske krize, ki ustvarja vedno večjo bedo med delovnim ljudstvom. Vendar, kljub vsem tem krizam, bo letni bilančni zaključek izkazoval mnogim kapitalistom presneto okrogel dobiček. Saj delajo kapitalisti samo, ako so dani pogoji, da se njihove bilance zaključijo s čim večjim dobičkom.

Kako pa bo delavstvo bilansiralo in štelo dobiček, dobiček njegovih žuljavih rok? Kakšno je bilo za delavstvo preteklo leto? Ali ni moralo žrtvovati vse za dobre bilance — kapitalistov? Preživeti je moralo in še mora brezposlenost, redukcijo mezd, podaljšanje delovnega časa, obdavčenje njegove skromne mezde, povi-

Kdor si še ni ogledal

bogate zaloge in velike izbire mojih, pravkar v večjih partijah dospelih damskih in moških dublov in velurjev, naj takoj pohiti k tvrdki

L. ORNIK

v Koroško cesto šte. 9,

kjer dobi blago pod ugodnimi plačilnimi pogoji!

šanje indirektnih davkov, bolezen nje in njegove družine, strašno bedo in pomanjkanje. Tako bo delavstvo zaključilo to leto z velikanskim — primanjkljajem v njegovem gospodarstvu, kljub njegovemu napornemu delu in štedenju! Proklelo bo to strašno leto, ker mu je bilo leto neizmerne socialne gospodarske in politične pasivnosti.

Ali bo v bodočem novem letu boljše? To vprašanje si mora staviti delavstvo, ko gleda nazaj v preteklo leto in ko vidi vsa ta zla. Ali je mogoč izhod iz te strašne bede in kdo je vsemu temu kriv in skriv? Delavstvo je pozabilo, da se mora združiti v svojih razrednih strokovnih organizacijah ter se dnevno boriti za svoje pravice, za izboljšanje svojega gmotnega položaja. Ojačiti mora svojo politično moč, da bo moglo ščititi

svoje socialne, težko priborjene pravice in doseči nove. Videti mora, kako kuje kapitalizem nove železne oklepe, v katere ga hoče še huje prikleniti, da ustvari iz njega popolnega sužnja. Proti zlobnim kapitalističnim nakanam je edina rešitev v močnih razrednih, strokovnih, političnih in kulturnih organizacijah. Dolžnost delavstva je, da se vsega tega vsaj ob zaključku leta do dobrega zave.

Dobičke svojih bilanc bodo kapitalisti v novem letu skušali brezpogojno še povišati — in to zopet na račun delavstva in to bodo tudi lahko dosegli, če ne bo delavstvo pripravljeno na obrambo in napad.

Proletarec in proletarka sta dolžna tudi z ozirom na svoje otroke, da stopita na plan, da rešita proletarski rod grozeče fizične, kulturne in moralne propasti. Dolžnost njuna je, da vzgojita tudi svoje otroke v duhu spoznavanja krivice, ki jo rodi današnji brutalni družabni sistem. Če bo Jugoslovanski proletariat ostal še nadalje brezbrizen, tedaj še dolgo ne bo prišlo za proletarca res novo leto, temveč bo ječal kljub koledarskim novim letom v starem suženstvu.

Čaka nas ogromno delo. Izvršiti ga moramo. Prekopati in izorati moramo to kamenito in peščeno zemljo v rodovitno polje, ki bo vrglo delovnemu narodu po težkem delu dobro setev! Proletariat se mora za lastno močjo rešiti kapitalističnega jarma in z lastnim delom vstvariti socializem. Tedaj bo napočilo na rdečem obzorju res srečno Novo leto!

V tem smislu želi Strokovna komisija v Mariboru vsem razredno zavdnim borcem veselo borbena Novo leto.

Dnevne novice.

V znamenju škorpijona. Beograjska vlada je zaključila svoje naporno celoletno delo v znamenju leva. Zadnji tedni v letu stoje konstelacijsko v znamenju škorpijona, naravno tedaj, da je ta čedna žival spomnila naše vladne astrologe na razne simpatične in nesimpatične živali, ki jih je treba stremizirati. Škorpionov sicer niso šli streljat, saj bi jim ti lahko služil kot primerno znamenje na grbu njihove ljudske politike, tudi zajce ne, ker je teh po celi državi, od Beograda doli, povsod zadosti, pač pa srne in jelene in druge take zlahne živalske vrste. In da so se pri tem obrnili ravno na Slovenijo, je tudi razumljivo, saj je tukaj divjačine zadosti in saj so tukaj slučajno vlovili in stlačili v svojo lovsko torbo celo tako imenitno in redko ščuko, kakor je SLS. Vlada naj se ne pusti pri svojem lovskem poslu

motiti. Naj le lovi naprej. Njej srne, jelene, volkove in ščuke — ljudstvu pa škorpijone.

Kdo je denunciral Aleša in tovarise? V torek zvečer so zaključili pred ljubljanskim deželnim sodiščem tiskovni proces, ki datira še v dobo PP-režima. Obtoženec Ciril Kočevar je namreč leta 1926 v ljubljanskem »Narodnem dnevniku« očitil sedanjemu predsedniku Sveta slušateljev ljubljanske univerze **Vekoslavo Iskri**, da je iniciator denunciacij proti študentom, ki so se bavili tudi s socialnimi vprašanji. Ker je vladala tedaj skrajna reakcija so denunciacijam sledile velike persekucije. Tako je bil tedaj izključen iz vseh srednjih šol v Jugoslaviji Franjo Aleš, ne da bi se mu bistveno dokazalo, da je komunist, za kakršnega ga je označil oni, ki ga je denunciral. Pri razpravi so bili zaslišani tudi dr. Pavle Pestotnik,

bivši prosvetni šef in skoro vsi srednješolski ravnatelji. Zaslišan pa je bil tudi Aleš. Sodišče je na podlagi izpovedb številnih prič prišlo do zaključka, da je Ciril Kočevar v inkriminiranih člankih napisal resnico. Radi tega je bil Kočevar tudi oproščen vsake krivde in kazni, ker se mu je dokaz resnice posrečil. S tem procesom je končana žalostna in vsega obžalovanja vredna epizoda slovenskega študentovstva — denunciacij svojih kolegov. Denuncijanti so tudi pred sodiščem.

Neutemeljeno obdavčenje vpokojenih rudarjev. Nekatero davčno oblast so obdavčile vpokojene rudarje na temelju člena 79/VI finančnega zakona za leto 1927/28, tako da bi morali plačati davek, kot se odmerja za privatne nameščence. Vsi ti predpisi davkov niso v zakonu utemeljeni, ker rudarji ne spadajo v kategorijo kvalificiranih delavcev. Kdor bi izmed vpokojenih rudarjev dobil plačilni nalog za plačilo davkov po skali za privatne nameščence, naj se takoj pritoži proti nezakonitemu predpisu. Kakor nam je znano, je delegacija ministrstva financ že v nekaterih slučajih odredila, da davčne oblasti **refundirajo** že izdane plačilne naloge za predpisani davek rudarskim vpokojencem.

Mac Donald in Churchill o socializmu.

Ramsay Mac Donald, bivši delavski premijer in vodja socialistične delavske stranke v Angliji je imel javno diskuzijo s finančnim ministrom Winstonom Churchillom o socializmu. Mac Donald je naglašal, da socializem ne razdere ničesar, kar je dobrega, pač pa zgradi boljši socialni sistem kot je sedanji. Socialisti niso nasprotniki kapitala, temveč kapitalizma. Kapital je faza v socialni evoluciji in to fazo prekoračimo, ko pridemo v socialistično družbo. Delavska vlada je naredila več za industrijo kot katerakoli druga, prihodnja delavska vlada pa naredi še več. Socializem se **brzo približuje** uresničenju. Churchill pa je trdil, da je socializem »nevaren svobodi«.

Kongres ruske komunistične stranke. 15. kongres ruske komunistične stranke je sprejel program, ki ga je predložil Stalin. Program se v jedru glasi, da mora Sovjetska unija živeti v mirnih odnosih z vsem svetom in posvetiti vse svoje sile notranji rekonstrukciji v svrhu, da se zgradi socialistična družba, ki naj bo delavstvu drugih dežel za vzgled, da tudi ono ustanovi sovjetske vlade. To pomeni, da je Trockijeva opozicija s svojim programom »permanentne revolucije« podlegla. Opozicija ni imela niti enega delegata na kongresu.

Izvolite brati!

Cenjene gospodinje, poizkusite, da je Kolinska res izvrsten pridelek za kavo, ki kot dobri domači izdelek zasluži, da se uporablja v vseh rodbinah. Ob koncu leta se našim spoštovanim odjemalcem za naklonjenost najtopleje zahvaljujemo in že imo vsem

srečno Novo leto!

Kolinska.

Sprejeta je bila resolucija, ki nalaga centralnemu odboru stranke, da ne sprejme izključenih starih voditeljev in revolucionarjev nazaj v stranko, če ne prekličejo vse svoje zmote in se podvržejo disciplini. Ta kongres je bil zanimiv radi tega, ker na njem ni bilo slišati ognjevitihih govorov, prid svetovni revoluciji in s pozivi na proletariat drugih dežel za direktno revolucionarno akcijo. Tretja internacionalna je bila jako malo omenjena. Namesto tega je kongres razpravljal o notranjih zadevah Sovjetske unije. Kongres je sprejel resolucijo, ki priporoča vladi, naj obdrži unijo oboroženo, dokler so kapitalistične dežele oborožene in naj stopi v tesnejše zveze z zunanjimi vladami, da prepreči eventualno nevarnost vojne. Druga resolucija priznava, da je ruski kmet še v zelo slabem položaju, zato mora vlada začeti energično akcijo, da založi kmete s potrebnimi namini, poveča produktivnost industrije, obdrži monopol zunanje trgovine in skuša dobiti čimveč posojil za koncesije.

Stavka tekstilnih delavcev v Italiji.

Mussolini je uvedel strogo cenzuro v Italiji, da zunanji svet ne izve, kaj se godi v nji. Kljub tej cenzuri pa prihajajo v javnost vesti, ki govore jasno, da se bliža dan, ko se Mussolinijev režim zruši in razpade. V Milanski provinci je v mestih Cantoni, Busto Arsizio in Legnano zastavilo 15.000 delavcev. Mezde so bile skrajno nizke. Stavka je bila pasivna in se je hitro širila. Delavci so prišli namreč v tovarne, niso pa delali. V tovarnah je bilo slišati zopet delavske in socialistične popevke. Naglašali so nanje fašistovsko milico, da jih najene delati. Ta milica pa ni dosti storila, ker so bili pri nji večinoma domačini. Nato so poslali nanje policijo, ki je s pasjo ponižnostjo izvedla ukaze fašistovskih močotcev. En delavec je bil ubit, več je pa bilo ranjenih. Ena delavka, ki je bila v blagoslovljenem stanju, je umrla v ječi vsled udarcev, ki jih je prejela do brutalnih policajev. Stavka in nemiri so trajali dva dni. Aretirani so bili vsi delavci, ki so bili naznanjeni kot socialisti in komunisti. Pasivna stav-

Zakaj mora delavec biti socialist?

O tem vprašanju, zakaj mora delavec biti socialist, je med nami še vedno veliko nejasnosti in dvomov. Akoravno se delavec v srcu in javno z veseljem priznava za socialista, vendar tega mnogokrat duhovno ne obvlada, ter neredkokrat podleže javnemu mnenju, ki je proti socializmu usmerjeno, ker to javno mnenje vzdržuje meščanski tisk, katerega kapitalisti finančno in duševno podpirajo. V tem tisku se vedno in povsod piše, da so bili vedno reveži in bogataši, da revež od bogataša živi, ker mu ta daje delo in plačilo, da kratkomalo bogataš reveža vzdržuje, odnosno mu omogoča življenje. In da tako naziranje dobi neko višjo vrednost, se slika to stanje kot božja volja, kot usoda, pod katero človeštvo radi tega trpi, ker se je odtujilo krščanstvu in postalo grešno. Povratek h krščanstvu bi pa to, človeka nevredno stanje, zopet ozdravilo.

Preiščimo, kako je to mogočno socialno proletarsko gibanje nastalo in če je proletariat, kot ga današnje moderno delavstvo predstavlja, že od nekdanj obstojal. Če pregledamo zgodovino, najdemo seveda vedno zatirane in brezpravne ljudi, ki so bili vedno izpostavljeni revščini in brezpravnosti. Toda ti ljudje niso bi-

li siromašni in zatirani vsled razmer v gospodarskem življenju, oni so le podlegli v starem kot v srednjem veku brutalni, surovi sili.

V starem in srednjem veku ni bilo mezdnih delavcev v današnjem smislu. V starem veku se je ljudstvo preživljalo z redkimi izjemami od poljedelstva. Obdelovali so lastno zemljo, ni jim bilo treba vdinjati se za meздо. Potrebe po tujih delovnih močeh ni bilo, ker je obsežnost njih zemlje odgovarjala delovnim močem družine. Potrebo po tujih delovnih močeh so imeli v glavnem le vladajoči, ki so zbog svojega političnega vpliva in moči, svoja posestva neskončno povečali in razširili, niso pa jih mogli sami obdelovati in jim tudi tega ni bilo treba. S početka so bili k temu pritegnjeni domačini, ki so radi kakega zločina bili obsojeni na prisilno delo, kar pa vedno rastočim potrebam ni več zadostovalo. Da se temu pomanjkanju delovnih sil odpore, so v vojnah premagano ljudstvo zaslužili sebi, da jim tlačanijo na njihovih zemljiščih. Tako je seveda tudi država prišla do delovnih moči za lastne potrebe. Da med temi delovnimi sužnji ni bilo samo podeželsko ljudstvo, je razumljivo. Pri Rimljanih je bil pogosto suženj — učenjak, svetovalec svojemu gospodarju, katerega je bil prezpravna last. Pa suženjstvo, iz katerega se je raz-

vila trgovina s sužnji, je propadlo s propadom držav starega veka, vstalo je pa nekaj stoletij pozneje zopet pri zapadno-evropskih kulturnih narodih. Ti so n. pr. z afriškimi divjaki gojili zelo dobičkanosno trgovino z Ameriko, dokler niso ameriške osvobodilne vojne napravile tudi tej sramoti konec.

V srednjem veku najdemo robote (tlačane), ki so morali sami s svojimi vozili in vpregami obdelovati zemljo plemenitasev. Poleg robote (tlake) so morali dajati še gotov del (desetino) od prideka na njim odkazani zemlji plemenitahu in cerkvi, te dajatve so pa še stalno naraščale. Kmetje so imeli samo pravico, se pri plemenitahu pritožiti, ker je plemenitah bil obenem tudi njihov sodnik! To stanje je trajalo v Nemčiji in Avstriji do leta 1849. Bili so pa tudi časi v srednjem veku, ko kmet ni bil rob, ampak svoboden na svoji zemlji, organiziran v deželni zadrugi, dokler ga zlahnik, plemenitah in duhovščina niso podjarmili.

V mestih srednjega veka so živel rokodelci, ki so si s pomočjo cehov uveljavili celo vrsto zakonov, s katerimi so uredili točno razmerje med vajenci, pomočniki in mojstri. Tam ni bilo samo predpisano, kako mora, odnosno sme rokodelc izdelke izdelovati, kedaj se sme obdržati semenj in izdelke prodajati, temveč tudi,

koliko vajencev in pomočnikov sme mojster zaposliti in pod kakimi pogoji postane vajenec pomočnik, pomočnik mojster. Vajeniški in pomočniški stan je v splošnem veljal kot predpogoj za mojsterstvo.

Ko je časoma pritok pomočnikov za mojsterstvo bil vedno večji, tako da so samostojni mojstri v vsakem novem mojstru videli nevarnega konkurenta, so si s pomočjo cehov znali pomagati na ta način, da so pogoje za mojsterstvo silno otežkočili, tako, da se veliko število pomočnikov sploh ni moglo pririniti do mojstra. S tem so mojstri ustvarili neki razred ljudi, ki so bili obsojeni na večno odvisnost.

Moderni proletariat je nastal šele v sredini 18. stoletja ter je bil vsled tehničnih iznajdb in naglega preobrata v produkciji naravnost takorekoč izrivan iz zemlje.

Zibelka modernega proletariata je Anglija, njegov nastanek je v zvezi s tekstilnim rokodelstvom. Angleški kmet, ki od dohodkov svoje najete zemlje ni mogel živeti, je predel s svojo družino celo zimo, ter svoje izdelke spomladi prodajal trgovcu. Ker je pa bilo povpraševanje po teh izdelkih tako veliko, da ni mogla še tako velika pridnost kmečkih družin potrebam zadostiti, je nastalo stremljenje, kako nadomestiti kmeta z mehničnim delavcem, s strojem.

Zora vstaja dela se dan, ker Radion pere san

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Radion, idealno pralno sredstvo varuje perilo!

RAZUMNA MICA

ka je izbruhnila tudi v De Angelisovi tiskarni v Milanu.

Socialisti v svobodnem mestu Danzigu. Pri zadnjih volitvah v svobodnem mestu Danzigu so socialisti dosegli lepe uspehe, dasiravno so šle buržuazne stranke složno proti njim. Nemška narodna stranka je 6 let vladala kot najmočnejša stranka. Pri zadnjih volitvah je obrekovala socialiste, da delajo v dogovoru s poljsko vlado. Nemški nacionalisti so pričakovali velik uspeh od takega obrekovanja, kajti v Danzigu je 95 odstotkov prebivalcev nemške narodnosti in samo pet poljske. Socialisti so proti tem lažem postavili svoj jasen in odločen program. 1. Gospodarski sporazum s Poljsko. 2. Modificiranje ustave. Senat svobodnega mesta obstoji iz 22 članov. Socialisti zahtevajo, da naj senat šteje samo sedem člaov in ti naj bodo odgovorni parlamentu. 3. Uvedejo naj se zakoni proti profitarstvu in neopravičenemu povišanju stanarine. Vladne stranke so hotele pred volitvami povišati stanarino na 130 odstotkov. Socialistična obstrukcija v parlamentu je pa nakano preprečila. 4. Reforma civilne službe. Svobodno mesto šteje 300.000 prebivalcev, uradnikov pa je 9.500, kar povečuje davčno breme. Pri volitvah so socialisti prejeli

To stremljenje se je tudi kmalu uresničilo. Leta 1764 je bil iznajden predilni stroj s 15 vreteni, seveda z vodnim pogonom. Leta 1767 je bil ta stroj že precej izboljšán. Skoro ob istem času pa je iznašel podeželski duhovnik pletilni stroj in ta je bil že s parnim pogonom.

S tem so pa bili pogoji za razvoj mogočne industrije dani. Poleg tekstilne je seveda strojna industrija in rudarstvo. Razvoj se pa pri tem še ni ustavil. Vedno nova produkcijska polja so se odpirala, kjer je poprej še gospodovala mala obrt.

S tehničnim preobratom je tedaj naraščal tudi proletariát. Mali kmet, ki je celo zimo izvrševal svoje rokodelstvo, ter s tem nekako obdržal svojo samostojnost, ni našel več za svoje proizvode odjemalcev. Vsled tega je moral svojo domačijo zapustiti in iskati dela v novih industrijskih centrih kot tovarniški delavec za tedensko plačo. Enaka usoda je zadelá mojstre male obrti, ki so se dotlej skromno preživljali. Mojster in njegov pomočnik sta se morala podati v tovarno kot mezdna delavca ter sta z poljedelskim delavcem in bajtarjem pomagala ustvarjati moderni proletariát, ki je z razvojem industrije in nje posledic vedno bolj naraščal. In povsod, kjer se je razvijala industrija, so se pokazali isti učinki.

(Dalje priložnjak.)

61.588 glasov. Priborili so 42 mandatorov, ali 12 več, kot so jih dobili leta 1923. Nemška nacionalna stranka je pa izgubila osem mandatorov. Komunisti so izgubili tri mandate, nemška ljudska stranka pa pet. Socialisti so s tem uspehom lahko zadovoljni.

Štediti na kurjavi je posebno važno v današnjih težkih časih. Mesto enkrat na mesec, perite dvakrat na teden, v času ko kuhate kosilo. Ni več pranja od jutra do večera, ako perete v rastopini »Radiona«. Milijoni gospodinj je našlo v »Radionu« svojega dobrotnika.

Iz stranke.

Vsem krajevnim organizacijam SSJ v mariborski oblasti.

Krajevne organizacije naj nemudoma sporoče imena delegatorov in namestnikov za pokrajinski kongres SSJ v Trbovljah, dne 6. januarja 1928. Te dni bo oblastno tajništvo razposlalo tudi poverilnice, ki naj jih odbor kraj. organizacije izpolni in izroči delegatoru. Kraj. organizacije naj smatrajo za svojo dolžnost, da bodo po lastnem delegatoru zastopane na pokraj. zboru.

Oblastno tajništvo SSJ.

Kraj. organizacija SSJ Maribor sklicuje v ponedeljek, dne 2. januarja ob pol 8. uri zvečer članski sestanek v »Ljudski dom« z dnevnim redom: 1. Volitev delegatorov za pokraj. zbor v Trbovljah. 2. Protestni shod proti novim davkom na zaslužek.

Maribor.

Narodno gledališče v Mariboru.

Sobota, 31. dec. ob 20.50: »Veseli Silvestrov večeri«.

Nedelja, 1. januarja ob 15.: »Snežulčica«. Znižane cene. — ob 15.: »Takrat v starih časih«. Kuponi.

Silvester v mariborskem gledališču. Kdor se bo hotel prav posebno nasmejati, bo šel letos v gledališče. Tam se vprizori enodejanka »Mala pomota«, razni solo-nastopi, nazadnje pa prva mariborska operetna revija. »Le vkup, le vkup, vesela gmajnal« (Maribor auf biks!).

Mariborska drama študira Dante Signorinijevo efektno moderno komedijo »Ziveli tatovi« v režiji g. F. Koviča. Gospod Pregarc pa pripravlja prvega Wedekinda na slovenskem odru »Glasbo«.

Razdelitev občinskih mandatorov — mariborski Babilon!

Klerikalni triumf z radikalskim mandatorom.

Mariborska javnost je razburjena, ker bi že rada videla, kako se bo sestavila večina v občinskem svetu in kdo bo župan. Toda Mariborčani bodo morali v tem oziru svojo radovednost še nekaj časa brzdati, ker gre za en mandator, ki je pri dani situaciji lahko odločilnega pomena.

Klerikalci so dobili v resnici in tudi po vsej pravici 13 mandatorov. Toda klerikalci so zelo vraževerni pa se najbrž boje številke 13 — da jim ne bi nesrečo prinesla — zato so si kar osvojili še en, t. j. štiri-najsti mandator! Toda ta mandator ne pripada klerikalcem po nobeni logiki in tudi ne po nobenem zakonu — razen ako so za nje zakonske izjeme.

Nas socialiste ta sporni mandator, ki sicer na vsak način pripada radikalom, prav malo zanima, ker so klerikalci in radikali že tako politično združeni, da klerikalci že a priori smatrajo vse radikalne mandate za svoje — saj je fuzija obeh omenjenih strank baje glavna točka Vučkovič-Korošičevega blejskega pakta. Vendar pa naši radikali sedaj še nočejo priznati Korošičevega komunizma mandatorov, sicer se ne bi bili pritožili. Govori se, da bo g. veliki župan radikalski rekurz odbil. Jaz pa mislim, da si bo to premislil. Dasi volilni red glede razdelitve mandatorov ni popolnoma jasen in popoln, vendar ne more dobiti nobena kandidatna lista na ostanek več mandatorov kot enega. Klerikalci so vezali svojo listo z radikalsko v svrhu, da se ostaneka obeh list združita, da dobi na ta način ena vezanih list bolj sigurno mandator na ostanek. Ako se ne bi bili listi vezali, bi bila stvar glede ostanekov čisto enostavna. Sicer ne vem, po katerem ključu so gospodje delili mandate, ali po faktičnem številu 41, ali pa — glasom volilnega reda — po za enega zvišanim številom, torej z 42. Klerikalci so dobili 1858 glasov, radikali 234, demokrati 881, komunisti 146, NSS 172, Nemci 736, socialisti 1713 in obrtniška lista 190 glasov. Skupno tedaj 5930 glasov. Ako delimo to število z 41, tedaj znaša količnik 144 glasov. 26 ostanek. Ako pa delimo z 42, tedaj znaša količnik 141, ostanek 8 glasov. V zadnjem primeru ima prva lista 13 količnikov in ostanek 25, druga 1 in 93, tretja 6 in 35, četrta 1 in 5, peta 1 in 31, šesta 5 in 31, sedma 12 in 21 ter osma 1 in 49. Skupno je 40 mandatorov po količniku in 1 ostanek še, ki naj odpade na največji ostanek. Klerikalni ostanek znaša 25 in radikalni pa 93, skupno 118 glasov. Na podlagi tega skupnega ostaneka bi imela dobiti mandator tista od obeh vezanih list, ki je imela večji ostanek, in to je radikalna.

Klerikalci so se pa poslužili člena 36, I. odst., ki se glasi: »Ako vsota teh odborških mest, pripadlih posameznim kandidatnim listam, ne doseže števila vseh odborških mest, ki jih je oddati — v našem slučaju 41 — se prvo preostalo mesto pridelati oni kandidatni listi, ki je

dobila največ glasov, ako njen preostanek pri deljenju preseza polovico volilnega števila.« Polovica od 141 je 71, klerikalni lastni listi pa je ostalo samo 25. Šele z ostanekom radikalne liste je nastal ostanek 118. Ta pa pripade na podlagi vezave in tudi brez vezave — radikalom. Ako pa bi se delilo glasove z faktičnim številom, t. j. 241, tedaj bi znašal količnik — kakor sem že omenil — 144. V tem slučaju bi bilo 38 mandatorov zasedenih po količniku in 3 bi odpadli na največje ostanke. V tem slučaju bi dobila lista SLS 12 količnikov in ostanek 130 glasov; socialistična 11 količnikov in ostanek 129; radikalna 1 količnik in 90 glasov. Vse ostale liste bi dobile isto število količnikov kot so in tudi ostanki so vsi nižji. Trije mandator bi pripadli po vrsti: 1 SLS, 1 SSJ in 1 NRS.

Upamo, da so se klerosi prezgodaj veselili. Na vsak način pa imajo z zavlačevanjem konstituiranja dobiček, ker se s tem dr. Leskovarjevo župansko »breme« podaljša za kak mesec. Ako pa ima mestna občina vsled tega škodo, tedaj to klerikalce ne briga, saj ni prvič, da ovirajo redno delovanje na občini. A.

Klerikalcem se še vedno meša. V Cirilovi tiskarni namreč, dasi so volitve že za nami. Še vedno pišejo buletine v »Slovenca«, o nekakih pogajanjih med nami in demokrati. Ako bi to končno tudi res bilo, tedaj si ne bi dali od črnih komandirati, ker nismo še, hvala bogu, pod klerikalno kuratelo. Imamo ravnokako pravico kot kak katoliški duhovnik, ki dirja od Poncija do Pilata, da bi podprl klerikalno »zmago« ter da bi še enkrat — ne mi, ampak brezumni ter orjanski demokrati pomagali njihoveму županu na stolec. Naših kšeft-političarjev ne ovira in tudi ne zeni- ra, zvezati se s komurkoli, pa magari s samim Antikristom. V »Slovencu« vedo klerosi tudi povedati, da je sedaj nam socialistom zelo žal, ker smo vodili proti jezuitom preoster boj, ker da bi sedaj lahko z njimi šli v večino. O joj! Mi vemo, da gredo lahko nele z Nemci in demokrati in s socialisti, ampak tudi s komurkoli. Ampak, da bi mi želeli z njimi v vlado, to se zelo motijo. Med socialisti in klerikalci ni drugo skupnega, kot boj do izčrpanja ene od obeh strank, a to mora biti klerikalna. Tako stoji zapisano. To naj izvolijo gospodje vzeti na znanje, enkrat za vselej!

G. dr. Avg. Reisman, odvetnik v Mariboru, je preselil svojo odvetniško pisarno iz Slovenske ulice na Aleksandrovo cesto št. 12, II. nadstropje, ogelna hiša.

FRAN LUKIČ

konfekcija in moda,
LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 9,
želi vsem cenj. odjemalcem
veselo in srečno novo leto!

I. del. kolesarsko društvo, centrala Maribor. V nedeljo, dne 1. jan. 1928 od 8.—12. ure zvečer priredimo valjkov večer s pomnoženim orkestrom. Plesna vaja popoldne odpade. Udeležba naj bo polnoštevna.

DTE »Svoboda« Maribor se tem potom najpristrčneje zahvaljuje za dobrohotna darila vsem onim, ki so se tako plemenito izkazali napram našim malim ob priliki božičnice. — Odbor.

Celje.

Naročnikom »Delavske politike« v okolici Celje. Vse naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, pozivljamo, da isto poravnajo najkasneje do konca tega meseca, ali pa, da se upravičijo oz. podajo izjavo, do kdaj name ravajo zaostalo naročnino poravnati. Naročnino, kakor tudi zjave sprejema s. Čiro Böhm v Delavskem domu v Gaberju št. 52 (na dvorišču). Naročnikom, ki bi se temu pozivu do določenega roka ne odzvali, se list s 1. januarjem 1928 brezpogojno ustavi.

Ptuj.

Protestni shod. V torek se je vršil v gostilni »Pri pošti« javen protestni shod proti novemu osebnodohodninskemu davku na plače delavcev in nameščencev in sploh proti celokupni davčni politiki beograjske vlade. Čeprav je ves dan hudo snežilo, so se vendar zbrali ptujski delavci in sodruzi v izredno velikem številu na shodu. Ta shod je pričal obenem, da se zavest ptujkega delavstva lepo probuja. Shodu je predsedoval sodr. Gabrijel, ki je v lepih besedah povdarjal nujne razloge, ki so privedli delavstvo Ptuja in cele Slovenije, da na velikih javnih shodih manifestira proti še hujši davčni obremenitvi delavskega zaslužka. Podal je nato besedo sodruzi referentu, ki je poročal o dnevnem redu, pojasnjujoč namero vlade, da z budžetskimi zakonom za leto 1928-29 nprti delavcem in nameščencem novo, še hujšo davčno obremenitev njihovih itak škandaloznih plač potom novega osebnodohodninskega davka, od katerega ne bo izvzet noben kvalificiran delavec in noben nameščeneec. Ta davek je še večji in hujši kot davek na ročno delo. Navzoči so z živahnimi medklici podčrtavali besede refenta, ki je s številnimi podatki dokazal, da bodo z novim dohodninskim davkom obremenjeni predvsem najbolj neimoviti sloji. Koncem govora je predlagal resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta.

Govorilje nato k stvari tudi sodr. Mar, ki je z lepimi primeri pokazal

potrebo, da se delavstvo še bolj združi, ako noče propasti. Sodrugi Šegula je nato govoril tudi o davkih, ki so jih naložile samcupravne skupščine že itak iznemoglim slovenskim davkoplačevalcem. Klerikalna večina v oblastni skupščini je začela nalagati davkoplačevalcem še nove posebne davke, čisto po beograjskem vzoru.

Nato je govoril sodr. Gabrijel o predstojećih občinskih volitvah v Ptuj, pojasnjujoč program naše stranke, delo naše stranke v občini in delo ostalih strank, ki se z ljudskimi interesi samo igrajo. Pozval je vse navzoče, da pridno vrše svojo agitačno dolžnost, da bo naša lista uspela. Sodrugi Gabrijel je žel za svoje besede živo odobravanje in sodrugi Pastorek je izpopolnil govore posameznih sodrugov, povdarjajoč tudi potrebo, da se širi naš tisk, zlasti pa »Delavska Politika«. Bil je lep shod, ki je zapustil pri vseh najlepši vtis.

Volilni shod SSJ za občinske volitve v Ptuj se bo vršil v nedeljo. Ptujška javnost naj se udeleži shoda v največjem številu.

Kandidatna lista SSJ za občinske volitve v Ptuj. Kandidati: 1. Šegula Ivan, železničar. 2. Gabrijel Franc, uradnik. 3. Blagovič Adolf, krojaški mojster. 4. Mar Jože, uradnik. 5. Rozman Franc, železničar. 6. Supančič Ivo, krojač. 7. Golob Jurij, zav. agent. 8. Bratuša Ivan, delavec. 9. Pepelko Stefan, čevlj. mojster. 10. Frenkovič Franc, žel. ključav. 11. Pirc Franc, usnjar. 12. Bric Franc, pek, pom. 13. Kristančič Ivan, kraj. mojster. 14. Kelc Anton, sodar. 15. Kodelnik Jožef, sodar. mojster. 16. Simončič Gustav, tisk. strojnik. 17. Boravšak Ivan, žel. mizar. 18. Mesarič Josip, klepar. 19. Kralj Alojz st., kraj. moster. 20. Šeglič August, lončar. 21. Perc August, hlapec. 22. Korpar Franc, usnjar. 23. Toplak Jakob, čevljar. 24. Feguš Jožef, kovač. 25. Ščavničar Franc, lončar. — Namestniki: 1. Vodovnik Bodomir, ključav. 2. Faifar Mihael, delavec. 3. Tomažič Rudolf, pek. 4. Brunčič Franc, slikar. 5. Kosmat Hinko, ključav. 6. Vindiš Jurij, čevlj. mojster. 7. Hrenič Boštian, pek. 8. Logožar Anton, mizar. 9. Vindiš Franc, lončar. 10. Kralj Alojz ml., krojač. 11. Hvalec Simon, medicar. 12. Gašperič Leopold, krojač. 13. Lazar Franc, delavec. 14. Repec Martin, dninar. 15. Hvalec Jakob, delavec. 16. Zajko Ignac, mesar. 17. Jošt Alojz, želez. 18. Kranjc Martin, kraj. mojster. 19. Znidarič Martin, čevljar. 20. Kozmut Filip, mizar. 21. Plavšak Franc, delavec. 22. Mahorič Martin, delavec. 23. Letnik Anton, kovač. 24. Zajšek Matevž, sluga. 25. Milošič Ivan, delavec.

Ptujski klerikalci so zdaj s polno paro na delu, posebno zdaj tik pred občinskimi volitvami. V glavnem jim gre, da si vsaj v volilnem času pridobijo nekaj simpatij med tukajšnjim delovnim ljudstvom. Zato izrabijo vsako priliko, da se z navidezno dobrohotnostjo prikupijo

tukajšnjemu revnemu ljudstvu. Za ta namen so dobri tudi razni svetniki in eden izmed teh je bil tudi letošnji sv. Miklavž. S tem namenom so priredili ta mesec neko proslavo v »brezverskem« liberalnem Narodnem domu in so uporabili za agitacijo med šolsko mladino tudi šolo. Na proslavo samo je pa tudi prišel dobro rejen Miklavž, ki je več govoril kot pa delil darila ter je nepretrgoma povdarjal, kako je z današnjim svetom nezadovoljen. Vzroke svoje nezadovoljnosti je njegova svetost pozabila navesti. Najbrže je imel ta improvizirani svetnik za to trditev neke osebne izkušnje. Med drugim je pa tudi hotel napraviti nekaj agitacije za klerikalni tabor ter je navzoči šolski mladini stavil vprašanje: Ljubi moji, ali pa veste, kaj je Orel? In nedolžna otročja usta so eden čez drugega vpila: Tič, tič, tič!... Dobro so jo torej otroci pogruntali. Orel je tič in tič je tudi sokol in glej ga spaka, kakšno naključje, oba spadata v vrsto ptičev roparjev. Od tega tudi najbrže namen obeh dotičnih meščanskih društev, ki gredo v glavnem za tem, da grabijo proletarsko mladino ter vsvarjajo iz nje janičarje. Žalibog, da tudi še v Ptuj, v čisto delavskih družinah, prevladuje često mnenje, da pri Sokolu ali Orlu postane delavec ali delavka kaj »boljšega«. Ali bi ne bil tudi že v Ptuj čas, da si ustvarimo za delavsko mladino odsek naše DTE? Bil bi že čas, da zahtevamo vsaj od tistih, ki pravijo, da so socialisti, da ne prepuščajo svoje lastne krvi, svojih otrok, onim ptičem-roparjem. Tudi v Ptuj bo v tem oziru potrebno potegniti vidno črto, da smo si med seboj na jasnem, to se pravi: Od tukaj do tukaj smo mi razredni borci s svojimi zahtevami in jasnimi cilji in od tukaj do tja je nekdo drugi, ki ima popolnoma nasprotno interese, ki so absolutno nezdržljivi z našimi stremljenji. Sloga nam koristi le, dokler je med nami iskrenimi proletarci in škoduje v zvezi s kapitalističnim sorodstvom. Zatorej, proletarci, proč od meščanskih Sokolov in Orlov! Od nas iskreno pozdravljena bodi naša DTE! Če je še v Ptuj ni, potem na delo za njeno vsvaritev. J. P.

Breg pri Ptuj.

Na Štefanovo se je vršila pri nas volitev župana, katera pa je napravila našim nasprotnikom vročo kri in ni dosti manjkalo, da niso končno od obupa popolnoma osiveli. Za župana je bil izvoljen sodrugi Heler, za svetovalce pa ss. Klep in Spolenjak (ter

Za nego zob je neobhodno potrebna zobna pasta

„PEBECO“.

Priganjači.

Ne mislim tu na priganjače, ki pasejo živino po gmajnah, ampak na one priganjače, ki nadzorujejo ljudi pri delu. To je pri nas neke posebne vrste človek in dokopati se do tega poklica in postati »priganjač«, to je pri nas za mnoge ljudi posebna čast. Najvišja čast, katero morejo ti ljudje v svojem razvoju doseči.

So svoje vrste priganjači: solani in nešolani. Prvi niso tako strogi in umejo bolj po človeško ravnati z osebami, ki so jim podrejene. Največ jih teh producira rudarska šola. Drugi, tzv. nešolani priganjači, to so ti pa... ne vem že, katero ime bi jim dal, da bi jih pravilno označil. Svojo čast so dosegli s prilizovanjem ali protekcijo pri višjih osebah, zmožnost malokdaj tu pride v poštev. Ti poslednji se prav posebno živé v svojo priganjaško vlogo in smatrajo svoje podrejene ljudi za živino. Neusmiljeno tirajo ubogo paro, ne dajo ji miru in počitka. Nazivajo jo z najrazličnejšimi psovskami, samo da delo ne zastane, pa četudi presega človeške moči.

Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi...

Podjetje je prezivljalo gospodarsko krizo; boljše, t. j. zavednejše delavce so odpuščali in pri tem je zadelo zlo tudi nekatere priganjače, ki najhujšega niti pričakovali niso. Degradirali so jih. Vzeta jim je bila čast priganjača in marsikdo je moral postati to, kar je preje sovražil, namreč: človek — živina.

Tak degradiran priganjač je bil tudi po imenu Govež. Neusmiljeno je sovražil delavce, jih priganjal k delu in jih smatral sploh za nečloveška bitja. Sovražil jih je, ker ni bil enak z njimi, ker je bil on sam nekaj višjega.

Hud udarec ga je tedaj zadel in potrl skoro do obupa, ko ni smel biti več priganjač. Ponižati se, kolika sramota! Ali kaj je hotel! Doma so žena in otroci, živeti morajo! Ponižal se je.

Spočetka je še bolj sovražil delavce, ali ko ga je trpljenje utrdilo, se jim je jel počasi približevati. Spoznal je, da so tudi delavci ljudje; imajo več srca, on ga preje ni imel. Ni več sovražil svoje sotrpine. Spo-

štoval jih je, ker je videl v njih občudovanja vredno potrpežljivost.

Oh, da preje nisem tega vedel! je sedaj vzdihoval, da sem tako surovo in po nedolžnem preganjal te uboge reveže! Če se mi še kedaj nudi prilika, da postanem to, kar sem bil preje — nikdar ne! Slajši je kruh, ki si ga služim s poštenim delom.

Tudi delavci so Goveža nekaj časa postrani gledali, ko je prišel k njim. Izogibali so se ga, da se mu na ta način maščujejo. Ko so pa videli, da je spoznal svojo prejšnjo zmoto, so se mu šele začeli približevati.

Malokdo se še spominja starega priganjača, vsi poznajo sedaj Goveža: zaveden sodrugi je, požrtvovalen član organizacije in z veseljem ga je poslušati, kadar govori o sebi na sestankih. Pogostokrat zaključuje svoj govor z besedami:

»Kdor spozna delavčevo dušo, ta delavca ne more sovražiti. Kdor sam ne trpi; ta tudi ne ve ceniti njegovega trpljenja. Usodi sem hvaležen, da me je ponižala — dvakrat me je ponižala v sruu, napravila me je dostojnega človeka.«

dva svetovalca od nemške gospodarske stranke). Čestitamo ob tej priliki onim, ki se niso držali besede in potegnili rep med noge. To so ljudje, ki veliko obljublajo, pa malo dajo. Gospodje so kandidirali na gospodarski listi samo za to, da bi s pomočjo Nemcev prišli do obč. stolčkov. Ker so ti gospodje sploh mnenja, da se brez njih ne da delati. Pri volitvi župana so izjavili, da bi mi morali vpoštevati tako stranko, ki ima za seboj največ poslancev, da lahko nanjo uplivajo, kadar občina kaj potrebuje. Mi jim to popolnoma priznamo, da imajo največ poslancev, le to je vrag, da so ti klerikalni poslanci s svojim delom in uplivom in s svojimi davki Slovenijo kmalu upropastili. Mi hočemo delati kot socialisti.

Trbovlje.

Shod brez poslušalcev. Da je klerikalcem v Trbovljah odklenkalo, to se je jasno videlo v četrtek, dne 22. tm. ko je imel gosp. Gajšek, tajnik Strokovne zveze rudarjev v Društvenem domu shod. Shod je bil naznanjen, razplakatiran, prišel je govornik iz Ljubljane, poslušalcev pa ni bilo. Zakaj neki ne, se morebiti kdo vpraša. Odgovor je jasen. Zato ne, ker so na vladi klerikalci, ki store za trboveljsko delavstvo toliko dobrega, da jim na shode niti ni treba hoditi. Klerikalci v Trbovljah so že zdavnaj odigrali svojo poslednjo vlogo. Zaslombe nimajo niti pri delavstvu, niti pri kmetih, samo pri nekaterih terciarkah jo še imajo, te se pa na shode toliko razumejo, kot zajec na boben.

Proletarski božič in proletarsko novo leto. Ne želi si ga nihče. Pa vendar so ga deležni milijoni revnih proletarcev. Vidim trpeče, izžete, sestradane obraze, ki gredo zjutraj na delo, da se zvečer zopet vrnejo domov. Gredo brez upanja, brez visokih ciljev; edini cilj jim je ta, da bi bili vsaj enkrat na dan siti in da bi se njihovim otrokom boljše godilo, kot se godi njim. In vidim zopet smehljajoči, tolsti obraz kapitalistov, kako z radostjo pričakujejo božiča in novo leto. Novo leto — novi dobički, mastne dividende. Pa zastoj, brez truda in brez žrtev. O božič! Včasih, ko sem bil še mlad, so nas tolažili in radostili s krščanskim božičem. Veroval sem vanjša, ker sem bil prepričan, da je to božič resnice in pravice. Sedaj sem spoznal vso laž in hinavščino na svetu in vem, da je tak božič le slepilo, s katerim zastirajo našim očem pot v boljšo bodočnost. Še bomo imeli mi proletarci svoj božič! Naš Kristus se je že rodil — in zmagal bo tudi!

Elektrarska zadruga. Pri nas obstoja že od leta 1910 Zadruga elektrarna, katere člani so po večini tukajšnji posestniki, obrtniki, delavci in razna društva. Glavni konzument je pa tukajšnja občina. Zadruga je cel čas od obstoja pa do prevrata in še nekaj časa potem bila strogo gospodarsko podjetje, saj so tudi nje člani pripadniki vseh mogočih političnih prepričanaj. Kakor pri vseh podjetjih, kjer so imeli demokrati kaj govoriti, tako so tudi iz te zadruge skušali napraviti svojo strankarsko domeno. Ra-

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanju, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjic. — Uprava.

zume se, da se je temu početju uprta večina članov, ki niso demokrati, ter jim na zadnjem občnem zboru, ki se je vršil 23. junija t. l. pošteno prekrizali račune ter so ljudi, katerim za in nadzorstvo take ljudi, katerim zapajo. Videč, da jih je večina kratkomalo odpihala iz odbora, so se poslužili znane metode, da so proglasili volitve neveljavne, navzlic temu, da pravila jasno govore, kedaj se imajo izvesti volitve. Pa kaj jih to briga! Pravila, članstvo, to ni nič; glavno je, da se reši potaplajoča se ladja! Tako obstoja ta zadruga še sedaj nad pol leta brez načelstva in nadzorstva, vodi jo pa baje odbor demokratske stranke. Ko je pa bilo očitno, da se bivši posamezni odborniki nočejo umakniti, je ustanovitelj in od obstoja zadruge njen predsednik, gosp. ravnatelj Gustav Vodusek tudi odložil predsedniško mesto, ker pač ne more biti za takšno »delovanje« soodgovoren napram članom zadruge. Mi samo čakamo, kedaj se bo nadzorna oblast zganila in napravila red, da pridejo sklepi članom do veljave. Na drugi strani pa zahtevamo, da se skliče seja načelstva in nadzorstva, da pride zadruge v zakonito pot. Ako pa tudi to ne bo zadostovalo, bomo pač prisiljeni še drugače spregovoriti. — Več članov.

Oplošnica.

Krščanski socializem in občinske volitve.

Ne vem, so li gospodje v Kristusu in njihovi lajki povsod tako podjetni, kot pri nas. Tukaj so! Glavna točka njihovega programa v naši okolici jim je, oslabiti, oziramo zatreti našo polagoma vendar naraščajočo socialistično gibanje.

Da bi jim to bolj uspelo, so se ti gospodje potrudili ter ustanovili Krščansko strokovno organizacijo, katere voditelji so razni lajki in kimovci. Torej ti ljudje naj bi rešili iz bede tukajšnje trpine, ter jih srečno in brez nevarnosti prepeljali pod okrilje krščanske poslušnosti in nevednosti. Trpini, ki garamo od zore do mraka in še pod noč, bi ne smeli glasno zahtevati svojih pravic, ki nam pripadajo za naše fizično delo kapitalizmu, nego lepo ponižno z božjim strahom prositi ali čakati miloščine, s katero se ne more ne živeti in ne umreti. Od miloščine lahko živijo blagoslovljeni gospodje, ker jo dobijo v obilni meri od njim podložnih kmetov in tercijsk. Ne more pa delavstvo tako, ker niti za delo, ki ga opravi, ne dobi poštenega plačila. Zato bijemo razredni boj, da si, ko bomo dovolj močni, priborimo boljši kosček kruha. Nismo sebični, kakor nas nazivajo, da bi namreč radi delavci dobili sami vse v roke, nego za red in pravico in za pošteno delo, pošteno plačilo — to je naše geslo! Pomnite, delavci, da nikdar vas ne bodo tisti rešili izpod kapitalističnega jarma, ki ga sami zagovarjajo, v vas samih je rešitev, v pravi delavski socialistični organizaciji — nikdar pa pri podružnici meščanske stranke (SLS). V naših organizacijah ne gledamo na vero, ne na na-

rodnost, nego hodimo ravno po poti socializma, trdno strnjeni, da dosežemo to, kar je vsakega trpina srčna želja.

Da pa ima klerikalizem trhla tla pod nogami, so pokazale tudi tukajšnje občinske volitve. Rezultat volitev je bil: SLS 282 glasov in 17 odbornikov, gospodarska lista (demokrati) 70 glasov in 4 odbornike, Kmetško-delavska zveza 64 glasov in 4 odborinke. Od zadnjih državnozbornih volitev smo napredovali za 6 glasov. Omeniti moram, da pri državnozbornih volitvah volijo dve občini skupaj, kar bi nam v danem slučaju dalo čez 80 glasov. Kljub temu, da so klerikalci s splošno mobilizacijo agitirali noč in dan in vsako še tako revno kočjo obiskali, kar bi se v drugem slučaju ne zgodilo, so nazadovali od volitev od 11. septembra za čez 50 glasov. Le eno dobro stran je imela ta njihova agitacija po

Kralj:

Žena in socializem.

Ni dvoma, da ni danes živo bitje na svetu tako izkoriščano in izigravano od današnje družbe kot je ravno proletarska žena — mati in delavka. Ona je v primeru z moškimi proletarcem, ki sicer nosi ogromna in krivična bremena na svojih ravnih, gotovo dvakrat tepeva. Ne le, da ona kot žena in delavka v tovarnah in pisarnah deli z njim vse bridkosti, težave in pomanjkanje, ne le, da čuti z njim vred vse krivice današnje kapitalistične družbe — katera jo kot delavko pravzaprav vse huje izkorišča v svoje sebične namene — ne le, da jo današnja družba ponižuje kot mater v tovarnega konja in sužnjo svoje lastne rodbine, niti današnja družba nasilno odreja vsako sposobnost in pravico do javnega, političnega udejstvovanja, do dela za tisto družbo, za katero ona najvač trpi in tudi največ žrtvuje.

Zeno se pri nas smatra sploh za fizično in duševno manjvredno bitje. In v resnici tudi je, toda ona je manjvredno bitje le v toliko, v koliko se ona ne zaveda svoje velevažne funkcije, ki jo vrši kot mati, gospodinja in tudi delavka v današnji družabni strukturi in v kolikor se ne zaveda svojih iz vsega tega izvirojočih pravic do soodločevanja v tej družbi.

Meščanski ideologi sicer s »simpatijami« motrijo vsak ženski emancipacijski pokret, toda niti ena njih stranka se ni povzpela tako visoko, da bi vsaj resno kedaj podprla n. pr. zahtevo po ženski volilni pravici tudi na merodajnih mestih. Naravno! One pač čutijo, da emancipiranke sicer ne morejo škodovati, oz. ogražati njih kapitalističnih interesov, pa tudi, da jim ne morejo mnogo koristiti. Malo konkretnije:

Pri nas se danes tudi mnogo, zelo mnogo govori in piše o nekem ženskem gibanju, njihov zahtevah po polenakosti z moškimi, o neki enakopravnosti itd. Na čelu tega gibanja pa stoje visoke vsega site dame, ki niso nikdar v svojem življenju občutile vseh muk trdega dela, gmotnega izkoriščanja in gladu. Njih življenje je pravzaprav eden sam veliki praznik in njih edino delo, na tem svetu je le brezmejno uživanje, brezkoristno paradiranje z njih bogatimi toaletami in pa kako »visoko« frazareneje v vsemogočih, sevedah narodnih in dobrodelnih organizacijah.

Toda že doma te visoke dame nalagajo domača in svoja osebna opravila mizerno plačanim služkinjam, soženam, za katerih »enakost« in boljše bodočnost se baje tudi one borijo, toda plemenitih dobrotnic ne

bornih hišah, da so imeli priliko videti, v kakšni bedi in pomanjkanju živi delavec. A ko imajo blagoslovljeni gospodje tudi v srcu Kristusove besede »Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe, lačne nasiti itd.« tedaj bodo brez oklevanja storili nekaj, da se to zlo odpravi in pride blagostanje tudi v te borne hiše. Pa tudi smo hvaležni tistim, ki so šli končno od nas med farovške štenkelne. In ako ravno je nekdo proti nam agitiral, smo vseeno napredovali. Če bi še bili ti ljudje med nami, bi pa bili gotovo za par glasov nazadovali.

Vsem našim somišljenikom in volilcem pa vsa čast in hvala, ker so pokazali svojo neustrašenost in jekleno voljo proti klerikalni samopašnosti. Želimo jim zdravo in srečno novo leto!

Živel socializem!

moti to v njih prav »človekoljubnem« izkoriščanju sožen, kajti v njih vidi jo le manjvredna bitja — sužnje!

Nastane pa vprašanje: Kako enakopravnost one pravzaprav hočejo? Kako jo te visokorodne dame sploh razumejo? Jasno je, da jo vidijo edino le v ženski volilni pravici; ta bo baje rešila celi svet, celokupno družbo pred propadjo, ki ji sedaj grozi. . . . Recimo, da bi prodrle kedaj s to svojo zahtevo, kaj potem? Prav gotovo, da nič drugega kot to, da v današnji kapitalistični družbi postanejo enakopravne z gospodi buržuji le v izkoriščanju ogromne večine delovnega ljudstva, oz. njih sožen!

Razume se, da so take emancipiranke in vse njihovo gibanje za kapitaliste kakor tudi za delovni narod le blažev žegen, oblaki brez dežja. Buržuazija pač ne bi dosti pomišljala in zoperstavila se dati samo takim ženam recimo volilno pravico, ko bi ne bilo poleg teh žen tudi drugih, ki vidijo neenakost v vsem drugem prej, kakor pa v tem, ker one ne smejo voliti. Kakor se oni dobro zavedajo, da meščanski emancipiranci ženska volilna pravica ni drugo kot prazen lišp, kakor so n. pr. nov klobuk, obleka, biserji, s katerimi se hoče samoljubna kapitalistova dama kinčati, tako dobro tudi vedo, da bi bila ženska volilna pravica onim teptanim, bednim in socialno ponižanim ženskam najsilnejše orožje, s katerim bi bile zavedne žene njih same po zobeh.

To je uvidelo mnogo proletarskih žen. Zato so se one naslonile na socialistično delavstvo, s katerih pomočjo šele upajo, da bodo kaj dosegle, ker edino ono vidi glavni izvor neenakosti na svetu v kapitalizmu, ki je razdelil ljudi pravzaprav le v dva nasprotujoča si tabora: V maloštevilne kapitaliste, ki so vzeli v zakup vso vero, pravo in moralo, da z njihovo pomočjo lažje oropajo ogromno večino proletarcev.

Proti temu se mora boriti tudi vsaka druga poštena žena, pa bodi socialistinja ali ne. Kajti, dokler bo vladal ljudstvu brezsrčni kapitalizem, bo ona, pa če bo imela sto volilnih pravic, na tem svetu vedno to, kar je dosedaj bila: brutalno izkoriščena delavka, mati, katere pravica je samo, ubijati se za lačno rodbino ter molče vzgajati otroke za kapitalistične klavnice in kvečjemu še od vseh teh »poštenih« ljudi zaničevana — prostitutka!

Edini pravi in iskren zaščitnik ponižanih in razžaljenih je sociali-

NAOBRAZBENI PODODBOR SGRJ,
PODR. LJUBLJANA V MARIBORU

priredi

OD 6. DO 8. JANUARJA

**MEDNARODNO
RAZSTAVO
ČASOPISOV**

V ČITALNICI ŠTUD. KNJIŽNICE (KAZINSKA DVORANA)

VSTOP VSAKOMUR PROST

RAZSTAVA JE ODPRTA DNEVNO OD 9. DO 19. (7.) URE ZVEČER.

Naročajte in širite »Delavsko Politiko«! Zahtevajte jo v vseh lokalih, kamor zahajate! Kupujte edine v trgovinah, katere inserirajo v delavskih listih! Podpirajte svoj tisk, ker s tem jačate svojo moč!

zem. On je tudi prvi priznal ženo za enakopravno socialno bitje in ji pokazal na skupnega sovražnika nas vseh — na bogato in požrešno buržuazijo, ki je razdvojila ljudi gospode in sužnje, v izkoriščevalce in v izkoriščance. Njegova parola je tudi: Vsaka pastirica, kmetica, delavka, sploh vsaka žena, ki vrši kako družabno koristno delo, vsaka mati, ki ume v bedi in pomanjkanju vzgojiti svoje otroke, ima večje pravo do volilne pravice, kot pa vse blagorodne gospe naših parasitskih buržujev!

Zato: Ženi kot človeku in materi bo dala šele socialistična družba ono, kar ji po vsem naravnem pravu pripada. Naravno je torej, da kdor ovira socialistično misel na svojem pohodu, dela tudi proti ženi sami. Žena pa tudi mora sama spoznati, da se strokovno in politično organizira v socialističnih organizacijah, katere se edino danes borijo proti kapitalizmu, ki je nje kakor tudi celo družbo ponižal v tolpo ljudi, ki se medsebojno goljufajo, kradejo in pobijajo.

Zbirajte za bojni sklad proti klerikalizmu!

V znanem veleprocesu, ki ga je 27 duhovnikov, tkzv. višja cerkvena aristokracija naperila proti s. Erzenu kot uredniku »Volksstimme«, je bil s. Erzen obsojen. Delavstvo mora na to odgovoriti z zbirko za bojevni sklad proti klerikalizmu!

Sodružice in sodruži, zaupniki, zbirajte in pošiljajte nabrane zneske na upravo lista, pod geslom »Bojevni sklad proti klerikalizmu«!

ČITAJTE

novo izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

Pristno slivovko, droženko,
brinjevec, konjak rum, vse
vrste likerjev, sadnih
sokov, špirita,

Na drobno in na debelo

JAKOB PERHAVEC

MARIBOR, Gosposka ulica štev. 19

Tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov

vinskega kisa, esencnega kisa;

čaj v zavitkih in odprt

dobite po ugodnih

cenah v trgovini

Postrežba točna in solidna

Originalne potrebščine za opalograph,

PRESERVAT, FIXAT IN OSTALE POTREBŠČINE VEDNO V ZALOGI PRI
LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova 6.II.

Telefon štev. 2980.

Ali si že dobil novega naročnika za Del. politiko, smatraj to za svojo dolžnost!

Ali si že poravnal naročnino? Ako ne, stori to takoj!

ŠTAMPILJE.

S. PETAN, Maribor, Aleksandrova c. 43, nasproti gl. kolodvora.

Wiener Radioverlag, Wien, I., Pestalozzigasse štev. 6./11.

Neobhodno potrebno je za vsakega radio-amaterja

Radio-koledar 1928

Cena Din 25.— in

Radio-karta 1928

Cena Din 15.—,

izdaja „Radiowelt“.

Abonenti!

dobijo izborna kosilo za Din 7-50 in večerjo za Din 5.— v brezalkoholni jedilni restavraciji v Mariboru

pri „Zvezdi“

Pod mostom št. 11, v bližini državnega mosta.

Priporoča se **R. Smole.**

Mariborčani!

Gotovo ste vsi prepričani, da dobite preizkušeno **pristno**

dalmatinsko vino

le v

„Prvi dalmatinski kleti“

v Mariboru, Mesarska ulica 5,

čez ulico 1 Dinar ceneje po litru. — **Veselo novo leto!**

Josip Povodnik.

Priporočam svojo veliko zalogo

„DOKO“

čevljev

za dame, gospode in otroke ter vseh vrst usnjatih dokolenic lastnoročnega domačega izdelka. Oglejte si zalogo v **Prešernovi ulici št. 9**, na dvorišču.

Ivan Čarman.

Pridobivajte naročnike za „Delavsko Politiko“!

„JUNIPER“

železno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, želodčnim boleznim itd. Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji in konzumni trgovini. — Glavna zaloga:

VITOMIR DOLINŠEK

Agentura „Juniper“

CELJE, GOSPOSKA ULICA 26

Trgovci, zahtevajte engros cene.

Društvo ljubljanskih mizarjev in drugih sorodnih strok vabi k

24. Silvestrovi veselici

ki se vrši

v soboto, dne 31. decembra 1927 v hotelu Tivoli, Švicariji.

Godba „ZARJE“ Ljubljana.

Spored bo jako zanimiv, med drugimi krasni **srečolov, šaljiva pošta, alegorija** itd.

Po končanem sporedu prosti **PLES.**

Začetek točno ob 19. uri (7. uri zvečer).

Vstopnina za osebo 8 Din. Otroci do 14. leta v spremstvu starišev prosti.

Ker je čisti dobiček namenjen skladu za onemogle člane ter vdovam in sirotam, vabi k obilni udeležbi

Veselični odbor.

Ivan Jančar, Ljubljana

Izdelovanje oljnatih barv, lakov, firneža in steklarskega kleja.

Prodajalna: **Miklošičeva cesta štev. 4**
Skladišče: **Vidovdanska cesta štev. 14**

Zaloga vseh potrebščin za slikarje, pleskarje, ličarje in v te stroke spadajoče.

Konzumno društvo „Posavje“
v Zagorju

želi svojim odjemalcem

srečno in veselo novo leto

1928!

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 15.

✱

DEŽNIKI

NA MALO.

NA VELIKO.

USTANOVljENO 1820. - TELEFON 2282

Novoletna voščila! *žele cenj. odjemalcem, naročnikom kakor tudi vsem znancem sledeče tordke:* **Srečno in veselo Novo leto**

Splošna gospodarska zadruga „DELAVSKI DOM“ r. z. z. o. z. v Celju
za svojo združno brivnico v Celju in Gaberju, mizarstvo delavnico in Konzumno prodajalno v Gaberju.

V. Dečko nasl.,
delikatesna trgovina,
Celje, Glavni trg 10

Lekarna
Ph. Mr. Ferdo Gradišnik,
Celje, Cankarjeva cesta 2

Fischer & drug,
manufakturna trgovina,
Celje, Kralja Petra cesta 2

F. S. Lukas,
liker, rum, konjak in žganje na veliko,
Celje, Glavni trg 10

Franc Arnšek,
čevljar,
Celje, Gaberje 45

Jožefa Vok,
gostilna »Čeček«,
Celje, Gaberje

Alojzij Baldasin,
tovarna sodavode in pokalice,
Celje-Gaberje

Eksportna hiša »LUNA«,
lastnik: A. Pristernik,
Maribor, Aleksandrova cesta 19

Merič & Jovanović,
dalmatinska točilnica,
Maribor, Dravska 13

Jovan Vidaković,
gostilna »Tržaški dvor« št. 44,
Maribor

Gostilna Ljudski dom
Ruška cesta 7

J. Gustinčič,
mehanična delavnica in trgovina,
Maribor, Tattenbachova ulica 14

Grajski kino
Grajska ulica 2

Srečno in veselo novo leto želi vsem našim cenj. inserentom uprava »Delavske politike«!

Novoletna voščila! *Srečno in veselo Novo leto*

žele cenj. odjemalcem, naročnikom kakor tudi vsem znancem sledeče tvrdke:

<p>Jakob Perhavec, tovarna za izdelovanje likerjev, dez. vin in sirupov, Maribor, Gosposka ulica 19</p>	<p>L. Ornik, manufakturna trgovina, Maribor, Koroška cesta 9</p>	<p>»Delavska pekarna«, r. z. z o. z., Maribor, Tržaška cesta</p>			
<p>Produktivna zadruga mizarskih mojstrov, Maribor, Grajski trg 3</p>	<p>Produktivna zadruga krojačev, r. z. z o. z., Maribor, Ruška cesta 5</p>	<p>Josefina Osim, čistilnica perila in obleke, podružnica Koroška cesta 17, Maribor, Smetanova ulica 72</p>			
<p>Oblačilnica »Drava«, Oton Pelan, Maribor, Koroševa ulica 6</p>	<p>Hinko Kosič, restavracija »Vetrinjski dvor«, Maribor, Vetrinjska ulica 24</p>	<p>Ivan Glas, pekarna, Pobrežje 2</p>			
<p>F. Bernhard sin, lastnik: Gustav Bernhard, Maribor</p>	<p>Vsem čitateljem »Delavske Politike« želiva srečno in veselo novo leto Franc in Fani Slemenšek, Drvar, Bosna</p>	<p>MaKS Durjava, tovarna perila, Maribor</p>			
<p>Valentin Senekovič, krojaški mojster, Maribor, Koroševa ulica 6</p>	<p>A. A. Baker & Co., d. z. o. z., Ljubljana</p>	<p>Viktor Bajt. nasl., I. ljubljanska cvetličarna</p>			
<p>Ana Miholič, kavarna in gostilna Central, Ljubljana</p>	<p>Anton Kajfež, urar, Ljubljana, Dunajska c. 31</p>	<p>»Mana« družba z o. z. tovarna kandičev in mle- nje dišav in soli, Ljubljana</p>	<p>K. Pečenko, trgovina usnja, Ljubljana, Sv. Petra c.</p>	<p>Leon in Fani Pogačnik gostilna in kavarna, Ljubljana, Kolodvor. ul.</p>	<p>Kavarna »Prešern«, K. Polajner, lastnik,</p>
<p>Lupše Ivan, konfekcija in manufaktura, Ljubljana, Karlovska cesta 39</p>	<p>Vnovčevalnica Fr. Klemenčič, tvornica mesnih izdelkov in konzerv, Ljubljana, Dolenjska cesta 23</p>	<p>Josip Breskvar, čevljarstvo, Ljubljana, Škofja ulica 10</p>			
<p>Restavracija »Slon«, J. Mastnak, Ljubljana, Dunajska cesta</p>	<p>Ivan Možina, brijski salon, Ljubljana, Stari trg 28</p>	<p>Ivanka Tomšič, manufakturna trgovina, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38</p>			
<p>Franc Miklič, hotel in restavracija nasproti gl. kolodvora Ljubljana</p>	<p>Lekarna dr. G. Piccolli, Ljubljana, Dunajska cesta 6</p>	<p>De Schiava Franciška, gostilničarka, Ljubljana, Kolodvorska cesta 24</p>			
<p>Franc Bučar, restavracija, hotel »Lloyd«, Ljubljana</p>	<p>Ant. Bajec, cvetličarna, Ljubljana, Pod Trančo</p>	<p>M. Rosner & Co. nasl. Viktor Meden, veležganjarna, tvornica likerjev in konjaka, Ljubljana, Celovška cesta 10</p>			
<p>J. Perdan, nasledniki, Ljubljana</p>	<p>Fran Kos, Ljubljana, Židovska ulica 15</p>	<p>Brata Moskovič, tvornica usnja na debelo, Ljubljana</p>			
<p>The Rex Co. pisalni stroji Ljubljana</p>	<p>Tea Import Naj koncem leta vsak priseže da s prvim dnem svečano se zaveže Uživati na zemlji raj in piti pravi »Buddha« čaj!</p>	<p>Medić-Zankl tovarna olja, lakov in barv družba z o. z. Centrala: Ljubljana Podružnica: Maribor, Novisad</p>			

Novoletna voščila! *Srečno in veselo Novo leto*
žele cenj. odjemalcem, naročnikom kakor tudi vsem znancem sledeče tordke:

<p><i>Konfekcija Frande</i> K. Derenda <i>Ljubljana</i></p>	<p><i>Tehnični biro</i> Arh. Ivan Zupan <i>Ljubljana, Gradišče 13</i></p>	<p><i>Splošno kreditno društvo</i> <i>v Ljubljani</i> <i>registr. zadruga z omej. zavezo</i></p>
<p>Gostilna »Kolovrat«, pred škofijo, Tomaž in Franja Bezilj, <i>Ljubljana</i></p>	<p>Kino »Matica« <i>Ljubljana</i></p>	<p>A. Kassig, krznarica in izdelovanje čepic, <i>Ljubljana, Židovska ulica 7</i></p>
<p>Franjo Poje, ljudska kavarna, <i>Ljubljana, Sv. Petra cesta 25</i></p>	<p>L. Mikuš, trgovina z dežniki, <i>Ljubljana</i></p>	<p>Ivan in Roza Hercog, restavracija »Pri levu«, <i>Ljubljana</i></p>
<p>Drago Schwab, modna konfekcija, <i>Ljubljana</i></p>	<p>Konzumno društvo za Slovenijo <i>v Ljubljani</i></p>	<p>Žargi Ignac, modna trgovina, <i>Ljubljana, Sv. Petra cesta 3 + 11</i></p>
<p>Jakob in Marija Vospernik, kavarna, <i>Ljubljana</i></p>		<p>Ivan Jax i sin, tovarniška zaloga šivalnih, pisalnih in pletilnih strojev ter koles. <i>Ljubljana, Gosposvetska cesta 2</i></p>
<p>Ivana Gorše, gostilna pri »Novem mestu«, <i>Ljubljana, Gosposvetska cesta 2</i></p>	<p>Prva delavska pekarna, <i>Ljubljana</i></p>	<p>Anton Janežič, knjigoveznica, zaloga šolskih zvezkov in poslovnih knjig, <i>Ljubljana, Florijanska ulica 14</i></p>
<p>Družina Olup, trgovina in gostilna pod Trančo, <i>Ljubljana, Stari trg</i></p>	<p>Jakob in Malči Zalaznik <i>Ljubljana</i> pekarna slaščičarna kavarna</p>	<p>Popova restavracija »Ljubljanski dvor«</p>
<p>F. M. Schmitt, na debelo Pred Škofijo 2, na drobno Lingarjeva ulica 4, <i>Ljubljana</i></p>		<p>J. Bonač, trgovina s papirjem in pisarniški potrebščinami, <i>Ljubljana</i></p>
<p>Singer, šivalni stroji, Bourne & Komp., podružnica za Slovenijo v Ljubljani</p>	<p>Nova »Jugometalija«, družba z o. z., <i>Ljubljana, Kolodvorska ulica 18</i></p>	<p>Josip Ivančič, konfekcija in moda, <i>Ljubljana, Dunajska cesta 7</i></p>
<p>Zadružna banka Ljubljana</p>	<p>„Produkcija“ v Ljubljani</p>	<p>Delniška družba pivovarna „UNION“ Ljubljana I. poštni predal</p>